

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ
ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА

Факультет філології

Кафедра світової літератури і порівняльного літературознавства

ОСНОВИ ХУДОЖНЬОГО ПЕРЕКЛАДУ

Освітня програма Чеська мова і література

035 Філологія :: 035.033 слов'янські мови та літератури (переклад включно), перша – чеська.

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від 29.08.2024р.

м. Івано-Франківськ–2025р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Основи художнього перекладу
Викладач	Кандидат філологічних наук, доцент Тереховська Олена Володимирівна
Контактний телефон викладача	
E-mail викладача	olena.terekhovska@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	очна
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/course/subscription/through/url/290df5e8087cb246263c
Консультації	Щосереди: 14.40-16.00 (404 ауд)

2. Анотація до навчальної дисципліни:

«Основи художнього перекладу» є вибіркової дисципліною для студентів, що навчаються як на філологічних ОП, так і для студентів нефілологічних спеціальностей, які цікавляться перекладом, його історією та специфікою його функціонування. Ця навчальна дисципліна передбачає вивчення специфіки художнього перекладу, розкриває роль перекладної літератури в становленні європейської та вітчизняної літератури й освіти, аналізує перекладацькі здобутки української літератури XIX-XX ст.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

З'ясувати специфіку художнього перекладу як засобу відтворення іншою мовою продукту творчої діяльності представника певної національної літератури, розкрити роль художнього перекладу як засобу міжкультурної комунікації, форми взаємодії та взаємозбагачення національних літератур і культур.

4. Програмні компетентності та результати навчання:

Програмні компетентності: знання предмету перекладознавства як окремої філологічної галузі; розуміння місця і ролі художнього перекладу в системі міжлітературних зв'язків; знання класифікації та загальної характеристики різновидів перекладу; знання класифікації варіантів художнього перекладу, пов'язаних із неточним відтворенням змісту претексту; знання перекладознавчої термінології; знання імен видатних українських перекладачів та значення їхньої перекладацької діяльності для розвитку вітчизняної літератури та освіти.

Результати навчання: визначати роль перекладної літератури на різних етапах розвитку українського та європейського письменства; орієнтуватись у класифікації варіантів художнього перекладу, обґрунтовано їх диференціювати; застосовувати на практиці основну перекладознавчу термінологію, здійснюючи аналіз різних варіантів художнього перекладу; розвивати логічне та критичне мислення; досліджувати поетику оригінального і перекладного тексту, з'ясувати властивості мови літературного твору, засоби художньої виразності, жанрові різновиди, особливості його образної системи тощо; визначати стратегії і моделі

перекладу; висловлювати власні думки, проводити історико-літературні аналогії, підсумовувати індивідуальними висновками паралельно до існуючих теорій і методологій; планувати і здійснювати дослідження в галузі перекладознавства на належному науковому рівні; формувати здатність працювати індивідуально, в парах та групах.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни	
Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	12 годин
Семінарські заняття	18 годин
Самостійна робота	60 годин

Ознаки навчальної дисципліни			
Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/вибірковий
			Вибірковий
Тема		Кількість годин	
		Лекція	Сем.заняття
			Сам.робота
	Виникнення теоретичного перекладознавства. Предмет, методи та завдання теорії перекладу. Класифікація та загальна характеристика різновидів перекладу.	2	
	Перекладознавство як наукова філологічна галузь. Історія українського перекладознавства.		4
	Художній переклад у системі міжлітературних зв'язків. Класифікація варіантів художнього перекладу.	2	
	Художній переклад як форма міжлітературних взаємин. Історичні види і форми перекладів. Перекладна література у давньоукраїнському письменстві й освіті. Давньоукраїнська література як складова загальноєвропейської «риторичної епохи».		2
	Критика перекладу. Перекладацька спадщина Г. Сковороди. Г. Сковорода як теоретик перекладу	2	4
	Українська перекладацька школа XIX-XX ст. Українські традиції художнього перекладу XIX ст.		2
	Класична школа українського художнього перекладу.		2
	Стратегії перекладу: від Античності до сьогодення	2	4

Проблема перекладності/неперекладності. Історичний ракурс та сучасне трактування.	2		2
Дослідження перекладу як процесу. Суб'єктивні чинники перекладу.		2	4
Культурологічні аспекти перекладу.		2	4
Прагматика перекладу.		2	2
Еквівалентність-центральне поняття теорії перекладу. Теорія рівнів еквівалентності.	2	2	6
Лінгвістичні моделі перекладу: семантична, трансформаційна, та денотативно-ситуативна.		2	6
Контрольна (тестова) робота за всіма темами лекційних і практичних занять		2	6
УСЬОГО:	12	18	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	Оцінювання здійснюється за стобальною шкалою, з яких 60 б. студент набирає на семінарських заняттях, а 30 б. за виконання завдань з практичного перекладу. 10 б. відводиться на контрольну роботу.
Вимоги до письмових робіт	Концептуально конкретне й емпірично верифіковане висвітлення питання пропонуваного для письмової роботи.
Семінарські заняття	Відповідь оцінюється за 10-ти бальною системою. Максимальна кількість 60 балів
Підсумковий контроль	Підсумковий контроль: залік.

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність. Жодні форми порушення академічної доброчесності не толеруються. У випадку таких подій – реагування відповідно до Положень: 1 <https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2018/10/положення-про-запобігання-плагіату-в-Прикарпатському-національному-університеті-імені-Василя-Стефаніка.pdf> 2 https://pnu.edu.ua/wp-content/uploads/2019/02/code_of_honor.doc

Списування та плагіат, а також користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, виконання письмового завдання чи тестування є неприпустимими та призводять до не зарахування результатів чи не складання тестування відповідно до [Положення про запобігання академічному плагіату та іншим порушенням академічної доброчесності у навчальній та науково-дослідній роботі здобувачів освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаніка.](#)

Відвідування занять. При виставленні рейтингового підсумкового балу обов'язково враховується присутність студента на заняттях (у тому числі на лекційних), пропуски та спізнення без поважної причини, що передбачено [Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаніка.](#) Здобувачі освіти мають можливість

відпрацювати заняття, які було пропущено з поважних причин, підняти бал, отриманий на занятті, а також отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до семінарських занять і письмових робіт, на консультаціях викладача.

Навчання за індивідуальним графіком регламентується [Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#). Здобувачі освіти самостійно опрацьовують матеріал, виконують, згідно прописаного графіку завдання індивідуального плану, за потреби отримують консультацію від викладача у консультаційні години.

Неформальна освіта. Порядок пере зарахування результатів неформальної освіти в межах курсу регламентується [Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника](#).

Повторне вивчення дисципліни. Здобувач освіти, який не набрав 50 балів за відомістю №3, направляє на проходження курсу вдруге відповідно до [Положення про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін \(кредитів ECTS\) в умовах ECTS](#) або відраховується з навчального закладу.

Наприкінці курсу студенти мають можливість надати відгуки та пропозиції щодо якості викладання дисципліни на сайті <https://d-learn.pnu.edu.ua>

8. Рекомендована література:

1. Баглай Й.О. Г.С.Сковорода – теоретик перекладу / Йосип Олексійович Баглай // Українське літературознавство. Вип. 19. Львів. 1973. С. 87-92.
2. Зорівчак Р. Реалія і переклад / Роксолана Зорівчак. Львів : Вид-во при Львів. ун-ті. 1989. 216 с.
3. Іваньо І.В. Григорій Сковорода – перекладач // Іван Васильович Іваньо. Всесвіт. 1972. № 12. С. 217-224.
4. Кияк Т.Р. Теорія і практика перекладу (нім. Мова) / Т.Р.Кияк, А.М.Науменко, О.Д.Огуй. Вінниця : Нова книга. 2006. 592 с.
5. Коломієць Л.В. Забуті перекладачі 1920-1930-х років: Олекса Варавва, Микола Іванов, Іван Кулик, Люціана Піонтек, Дмитро та Марія Лисиченки, Євген Касяненко, Ганна Касяненко, Ганна та Петро Чикаленки, Варвара Чередниченко / Л.В.Коломієць // Наукові записки. Випуск 104 (1). Серія: Філологічні наук (мовознавство). Кіровоград : РВВ КДПУ ім. В.Винниченка. 2012. 482 с.
6. Коломієць Л.В. Масштаби перекладацької діяльності українських літераторів 1920-1930-х років (на матеріалі перекладів з англійської) / Л.В.Коломієць // Літературознавчі студії: Збірник наукових праць. Київ : Видавничий дім Дмитра Бураго. 2011. Вип. 33. 624 с. (Бібліотека Інституту філології). С.224-232.
7. Коломієць Л.В. Концептуально-методологічні засади сучасного українського поетичного перекладу / Лада Володимирівна Коломієць. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 2004. 522 с.
8. Коломієць Л.В. Перекладознавчі семінари: актуальні теоретичні концепції та моделі аналізу поетичного перекладу: навчальний посібник /Л.В.Коломієць. К. : Видавничо-поліграфічний центр «Київський університет». 2011. 527 с.
9. Корж Н.Г. Сковорода-перекладач античних творів / Наталія Григорівна Корж // Питання літературознавства і мовознавства. Наукова конференція викладачів філологічного

- факультету (Харківський ун-т) [Тези і автореферати доповідей]. Харків : Вид-во Харк-го ун-ту. 1965. Вип. 1. С.16-19.
10. Лановик М. Теорія відносності художнього перекладу: літературознавчі проєкції / Мар'яна Лановик. Тернопіль : ТНПУ. 2006. 470 с.
 11. Літературознавча компаративістика : [навч. посібн. / ред. Р.Т.Гром'як, І.В.Папуша]. Тернопіль : ТДПУ. 2002. 234 с.
 12. Матвіїшин В.Г. Зарубіжна література в перекладах українських письменників ХІХ-ХХ ст.. /В.Г.Матвіїшин // Зарубіжна література в навчальних закладах. 2004. № 3. С.2-10.
 13. Москаленко М. Нариси з історії українського перекладу / М.Москаленко // Всесвіт. 2006. № 1-2. С. 172-190.
 14. Наливайко Д. Стан і завдання українського порівняльного літературознавства / Дмитро Наливайко // Літературознавство : [матеріали 4 конгр. міжнар. асоціації українців]. К. : Обереги. Кн. 2. 2000. С. 42-50.
 15. Коптілов В. Теорія і практика перекладу : [навч. посіб.] / В. Коптілов. К. : Юніверс, 2003. 280 с.
 16. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства : [підручник] / І. В. Корунець. Вінниця : Нова Книга, 2008. 512 с.
 17. Коломієць Л. В. Концептуально-методологічні засади сучасного українського поетичного перекладу : [монографія] / Л. В. Коломієць. К. : Вид.-полігр. центр «Київський університет», 2004. 522 с.
 18. Ребрій О. В. Сучасні концепції творчості у перекладі : [монографія] / О. В. Ребрій. Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2012. 376 с.
 19. Стріха М. Український художній переклад: між літературою і націєтворенням / М. Стріха. К. : Факт Наш час, 2006. 344 с.
 20. Українська перекладознавча думка 1920-х – початку 1930-х років : Хрестоматія вибраних праць з перекладознавства до курсу «Історія перекладу» для студентів, що навчаються за спеціальністю «Переклад». Вінниця : Нова книга, 2011. 504 с.
 21. Наливайко Д. Теорія літератури й компаративістика / Дмитро Наливайко. К. : Києво-Могилянська академія. 2006. 347 с.
 22. Содомора А. Українське перекладознавство на межі ХХІ століття / А.Содомора // Слово і час. 1998. № 8. С.16-18.
 23. Шевчук Т.С. На перехресті епох: антична література у творчості Григорія Сковороди / Тетяна Станіславівна Шевчук. Ізмаїл : СМІЛ. 2010. 360 с.
 24. Шевчук Т.С. Перекладацькі вправи Г.Сковороди за мотивами «Енеїди» Вергілія / Тетяна Станіславівна Шевчук // Наукові записки. Серія: Літературознавство [За ред. проф. М.Ткачука]. Тернопіль : ТНПУ. 2010. Вип. 29. С.224-233.

Викладач: к.ф.н., доц.. Тереховська О.В.